

BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY
FACULTY OF LETTERS
DOCTORAL SCHOOL OF HUNGAROLOGY
DEPARTMENT OF HUNGARIAN LANGUAGE AND GENERAL LINGUISTICS

**THE SEMANTICS OF GRAMMATICAL FORMS DENOTING
SPATIAL RELATIONS IN HUNGARIAN AND FINNISH. A
CONTRASTIVE ANALYSIS**

**DOCTORAL THESIS
(ABSTRACT)**

PHD SUPERVISOR:
PROF. DR. SZILÁGYI N. SÁNDOR

PHD CANDIDATE:
GUTTMANN (FEKETE)
CSENGE-ANDREA

CLUJ-NAPOCA
2012

Table of contents

Introduction	4
The subject and aim of the present thesis, its place in scientific research	4
The structure of the thesis	5
Basic principles in cognitive linguistics, cognitive linguistics and spatial language	7
1. The universal characteristics of spatial language.....	10
1.1. Grammatical elements expressing spatial relationships.....	10
1.2. Our cognitive system and spatial language	12
1.3. The border between universal and language-specific features.....	14
1.4. Spatial universals.....	15
1.4.1. Object and place denomination in spatial language	16
1.4.2. The characteristics of the structuring of spatial language, the foundations of spatial categorization	21
1.4.3. Spatial language and the frames of reference.....	22
1.4.4. The relations based on coordinate system and topological relations	24
1.4.5. Fictive motion	26
1.5. Conclusions	28
2. On the language-specific peculiarities of spatial language in Hungarian and Finnish 30	
2.1. Adverbs of place and spatial grams in Hungarian and Finnish	30
2.1.1. The system of local suffixes	32
2.1.2. A cognitive linguistics approach to the system of local suffixes.....	35
2.2. Previous contrastive research, its results and conclusions	39
2.3. A cognitive linguistics approach to the encoding of spatial relations in the light of verb arguments	41
2.3.1. Topological differences	43
2.3.2. Differences in dynamics: dynamic Finnish vs. static Hungarian encoding	44
2.3.3. Differences in dynamics: static Finnish vs. dynamic Hungarian encoding	69
2.3.4. Differences in dynamics: contrasting dynamics in Hungarian and Finnish.....	70
2.4. On the encoding of the position on the axes	71
3. The THROUGH relation (ÁT in Hungarian, LÄPI in Finnish) in Hungarian and Finnish	73
3.1. On the ÁT ‘THROUGH’ relation in Hungarian. Previous research	74
3.2. The meanings of the ÁT ‘THROUGH’ relation in the light of Finnish definitions.....	81
3.2.1. ÁT ‘THROUGH’ – from–to	82
3.2.2. ÁT ‘THROUGH’ – on sth, limits / obstacles (channel) foregrounded	83

3.2.3. ÁT ‘THROUGH’ – completely, totally, in detail, all through, around.....	84
3.2.4. ÁT ‘THROUGH’ – cover / veil (partially or completely)	87
3.2.5. ÁT ‘THROUGH’ – again, another time.....	88
3.3. The system of case government of the verbs with the prefix <i>át</i> ‘through’	90
3.3.1. Intransitive verbs	90
3.3.2. Transitive verbs	91
3.4. On the relation of KERESZTÜL and ÁT (both meaning ‘through’) expressing path..	93
3.5. The counterparts of the Hungarian ÁT ‘THROUGH’ relation in Finnish.....	95
3.5.1. Finnish path-adpositions: preposition, postposition or quasiadposition?.....	95
3.5.2. The relative and the relation and functional distribution of path-adpositions.....	102
3.5.3. The representation path in Hungarian and Finnish	104
3.5.4. The use of <i>läpi</i> as a case-governing postposition in Finnish.....	109
4. Reversal of directions and exchange of roles in Hungarian and Finnish.....	138
4.1. Introduction	138
4.2. The corpus	144
4.3. The conditions of the perception of the studied syntagm.....	145
4.4. The types of the studied syntagm	147
4.4.1. The groups associated with the verb <i>elvesz</i> ‘to take away’	150
4.4.2. <i>Eltávolít, elválaszt</i> – ‘to distance, separate’ from a negative landmark.....	154
4.4.3. <i>Eltávolít, elválaszt</i> – ‘to distance, separate’ from a positive landmark.....	165
4.5. On negation and implicitly negative verbs.....	168
4.6. Directionreversing and exchange of roles in Finnish.....	170
4.7. Conclusions	178
5. Conclusions. Perspectives	183
List of abbreviations.....	190
Bibliography	191

Keywords: cognitive semantics, comparative linguistics, Hungarian language, Finnish language, local cases, spatial grams, arguments, power dynamics, fictive motion, reversal of directions, role exchange, the adposition *läpi* 'át' (through), the *ÁT* (THROUGH) relation.

The abstract of the PhD Thesis

The subject of the present doctoral dissertation is the comparative study of the semantics of grammatical elements expressing spatial relations (local suffixes, postpositions, verbal particles, adverbs, etc.) in Hungarian and Finnish.

The theoretical framework of my research is that of cognitive linguistics, a branch of linguistics that emerged in the 1980s, but its basic ideas may be found in 19th century studies (eg. Simonyi 1888, Kúnos–Munkácsi 1884). My present thesis is part of a series of studies performed by the school of cognitive linguistics of Cluj, proposing to offer, on the foundation of the this school, a Hungarian–Finnish comparative analysis outlining contrastively the spatial relational system of the two languages, and detecting the similarities and especially differences between them. Due to the broadness of this topic, I found it necessary to narrow down the subject of my research: following a theoretical introduction and a general comparative section of the Finnish and Hungarian language systems, I examine, within the frames of two separate case studies, the *ÁT* 'THROUGH' relation, as well as the use of the ablative in cases of reversal of directions. The Finnish part of my research is based mostly on the previous studies and results of the cognitive linguistics research group of the University of Turku.

There are numerous studies on both Hungarian and Finnish side, that deal with the analysis of spatial grammatical elements from a cognitive linguistics perspective (Szilágyi N. 1997, Fazakas Emese 2007, 2012, Galaczi 1999, Páll 1999, Tolcsvai 2005, Huumo 1997, 2005a, 2005b, 2006a, 2010, 2011, Ojutkangas 2003, 2005, 2008, 2012, Sivonen 2005, Huumo–Lehismets 2011, Fekete–Huumo–Lehismets in course of publication etc.). However, to the best of my knowledge, no contrastive studies embedded in a cognitive linguistics framework have been made, apart from Kósa Báborka's BA Thesis written in 2009. The advantage of broader systematic contrastive research is that it highlights those characteristics of a language which would not attract our attention without a comparative approach, which appear to be natural and unquestionable within the framework of a particular language system, in the mirror of another language system they may become interesting, less evident, and may pose a

challenge to researchers. My PhD Thesis proposes to point out these peculiarities in the two languages while trying to find the links among the results of previous studies in this field, and taking them further in a cognitive framework, using a contrastive approach.

The structure of the PhD Thesis

The present theses is divided into five chapters, **the first chapter** offering a theoretical introduction into the universal characteristics of spatial language from a cognitive linguistic perspective (embodiment, trajector-landmark organization, different frames of reference, topological relations and relations based on coordinate systems, fictive motion, forcedynamics, etc). **The second chapter** focuses on the language-specific characteristics of spatial language, that is, on the study of certain features that, apart from their universal characteristics, are specific for the Hungarian and Finnish language. The system of spatial language is very similar in Hungarian and Finnish: in both languages there can be distinguished between the lative, locative and separative cases (expression of directionality), as well as a set of internal and external local cases, further on postpositions, prepositions, verbal particles and adverbs are used to express spatial relations in both Finnish and Hungarian. Following the contrastive presentation of the two systems I enlarge upon the results of the research concentrating on the examination of spatial grammatical elements in a cognitive linguistics framework in the the case of both languages, separately. Then my thesis offers a brief introduction to the results and conclusions of previous contrastive works in this field, which have limited themselves primarily to the study of local suffixes from among spatial grams, and have applied a descriptive linguistic framework until now. The largest part of the chapter is devoted to the outlining of the differences between the ways of encoding spatial relations in Hungarian and Finnish. Special attention has been given to the different topology¹ and dynamics of the two languages, to the cases when a particular situation is associated with dynamic spatial grams in one of the languages, while the other encodes it statically. Finnish language is the one that generally encodes actions more dynamically (eg. *jäädä* 'to remain' + ILL in Finnish vs. *marad* 'to remain' + INE in Hungarian), closer analysis reveals, however that through the use of prefixed verbs and by changing the angle/perspective dynamic encoding becomes possible in a number of cases also in Hungarian (eg. *kinéz vmit vhonnan* 'single out sth from swH' vs. *néz valamit vhol* 'to look at sth swH'). The chapter

¹ By topology we mean here (primarily) the relations expressed by local suffixes: **inclusion, contact, closeness**. A difference between the topology of the two languages is, for instance, that close contact is expressed by interior local cases in Finnish, whereas in Hungarian we use external local cases (*lappu on ovessa* [paper is+PRS.I/3 door+INE] vs. a papír az ajtón van [paper door+ADE is+PRS.I/3] 'the paper is on the door').

points out the differences between the linguistic world models of the two languages, between the ways in which individual relations are organized into structures in the studied languages, and what are the systematic differences (and concordances) to be perceived between these structures.

The first two, more general chapters are followed by two case studies. In **the third chapter** I examine the *ÁT* 'THROUGH' relation in Hungarian and Finnish, indicating its specific and abstract meanings, as well as the structure in which it is organized. The first half of the chapter focuses on Hungarian verbs with the prefix *át* in the light of their Finnish translations, as well as of their descriptive explanations (eg. *átcsoportosít* 'rearrange' in Hungarian may be translated as *ryhmitellä uudelleen* 'regroup, group once again' into Finnish). This chapter proposes a new way of clustering that differs from previous attempts at grouping the meanings of *ÁT* 'THROUGH'. According to this, its meanings form a continuum and connect with each other. This section deals separately with the relation between *ÁT* and *KERESZTÜL* (both meaning 'THROUGH' in Hungarian). The second half of the chapter examines the Finnish postposition *läpi* 'through', drawing particular attention to a hitherto less explored case in which the postposition in question is accompanied, instead of the traditional partitive/genitive adjunct, by an elative argument (eg. *mennä tenti+n läpi* vs. *mennä tenti+stä läpi* 'to pass the exam'). Closer study points out that the use of the elative case is not superfluous, unnecessary double coding (the elative and the postposition *läpi* may express passage through a barrier separately, too), but it adds extra semantic content to the expression. The motives for using the elative include the following: (1) verbs expressing strong forcedynamics (eg. break, crush, beat, etc.), (2) in case of landmarks encoding specific barriers (eg. walls, fences) they are difficult to overcome/break through, (3) in case of landmarks encoding an abstract obstacle (eg. an examination) one is in need of luck in order to overcome it (therefore, the outcome does not depend so much on the abilities of the agonist, but rather on luck), (4) the representation of a situation in which something was not supposed to happen (the fact that the incident took place is the result of the agonist's carelessness, or the malfunction of a device), (5) passage is understood in a figurative sense (generally in this case the genitive may not be used because it would mean concrete passage through something). The last part of the chapter deals also with certain cases where the construction elative+*läpi* does not encode passage and the middle part of the route at the same time, but the elative marks the starting point, the postposition *läpi* 'through' indicates passage

itself (*Häne+stä paista+a läpi, että...* [he/she+ELA shine+PRS.I/3 through], ‘to ooze sth’, ‘lerí róla/látszik rajta, hogy...’ in Hungarian).

The fourth chapter concentrates on the study of the phenomena of directionreversing and role exchange in syntagms like *eltitkol valamit valakitől* ‘to conceal something from someone’, *megtisztítja a cipőt a sártól* ‘to clean one’s shoes of the mud’ (literally ‘form’). Applying the methods of cognitive linguistics, I seek to point out those factors that could lead to (1) the inversion of the direction of an action or event, or to (2) the exchanging of roles between the components of a possessive relation. It emerges that in this case the semantics of the verb, the concepts of usefulness and danger, implicit denial, as well as the preperception and the forcedynamics of the situation play an important role.

Chapter 2, 3 and 4 contains research based on different databases. Besides bilingual dictionaries (Papp1993, Papp–Jakab 1985) and a dictionary of verb arguments (Markus–Pomozi 1994) I have used the material of the *Magyar értelmező kéziszótár* (*Concise Hungarian Explanatory Dictionary*) and of the *Kielitoimiston sanakirja* (*New Dictionary of Modern Finnish*), as well as of the *Magyar szókincstár* (*Hungarian Lexical Thesaurus*) published by the Tinta Publishing House. For collecting examples of living language I have used the *Mazsola* search interface built on top of the *Hungarian National Corpus*, and as regards Finnish examples my aid was the available corpus of the *Kielipankki* (*Language Bank of Finland*).

The conclusions of the different chapters of my thesis, as well as the directions and perspectives of further research are summarized in the **fifth chapter**, the literature cited in the present work may be consulted in the **bibliography** section.

Bibliography

- ANDOR ENIKŐ 1999. *Az EL viszony jelentésszerkezete a magyar nyelvben*. BA Thesis. Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék, Kolozsvár. <http://mnytud.arts.klte.hu/szilagyi/> (2010.10.14.)
- BAŃCZEROWSKI JANUSZ 1999. A kognitív nyelvészet alapelvei. *Magyar Nyelvőr* 123, 78–87. <http://c3.hu/~nyelvor/period/1231/123107.htm> (2011.10.13.)
- BLOOM, PAUL – PETERSON, MARY A. – NADEL, LYNN – GARRETT, MERRILL F. (ed.) 1996. *Language and space*. The MIT Press, Cambridge.
- BOGÁR EDIT 1996. Paikallissijat rektioina suomen ja unkarin kielessä. In: Leskinen, Heikki – Maticsák Sándor – Seilenthal, Tõnu (ed.): *Sessiones sectionum. Lexicologia & Onomastica*. Jyväskylä.
- CSONKA CSILLA 2011. *Az irányhármasság és a magyar mint idegen nyelv*. http://bbi.netrix.hu/data/files/csonka_iranyharmassag.pdf (2011.02.08.)
- CSÚRY BÁLINT 1910. *Az ige*. Athenaeum, Budapest.
- DÉR CSILLA ILONA 2012. Mennyire prototipikus névutók a ragvonzó névutók a magyarban. In: Tolcsvai Nagy Gábor – Tátrai Szilárd (ed.): *Konstrukció és jelentés. Tanulmányok a magyar nyelv funkcionális kognitív leírására*. ELTE, Budapest, 13–29.
- DIXON, ROBERT 2005. *A semantic approach to English grammar*. Oxford University Press, Oxford.
- ÉrtSz. = Bárczi Géza (ed.) 1959–1962. *A magyar nyelv értelmező szótára I–VII*. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- SZABÓ T. ATTILA (ed.) 1975. *Erdélyi magyar szótörténeti tár*. 1. kötet: A–C. Kriterion, Bukarest.
- EVANS, VYVYAN – GREEN, MELANIE 2006. *Cognitive Linguistics. An Introduction*. Edinburgh University Press, Edinburgh.
- FAZAKAS EMESE 2007. *A fel, le és alá igekötők használati köre a kései ómagyar kortól napjainkig*. Erdélyi magyar tudományos füzetek 260. EME, Kolozsvár.

- FAZKAS, EMESE (megjelenés alatt). *Az át, keresztül és a körül szemantikai érintkezései és különbségei a régi és a mai nyelvben.*
- FAZAKAS EMESE (2012). *A magyar igekötőrendszer változása a 15. századtól napjainkig hét térvizony szemantikai elemzése nyomán.* Kézirat. Kolozsvár.
- FEKETE CSENGE – HUUMO, TUOMAS – LEHISMATES, KERSTEN (megjelenés alatt). *Breaking Through: How force dynamic strength varies in Finnish adpositional constructions with the adposition läpi ‘through’.*
- FEKETE CSENGE (megjelenés alatt). *Miért is fosztunk meg valakit valamitől? Iránymegfordításokról és szerepcserékről a magyar ablativus használatakor.*
- GALACZI ÁRPÁD 1995. *A RAJTA helyzet jelentésedezete a magyar nyelvben.* BA Thesis. Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék, Kolozsvár. <http://mnytud.arts.klte.hu/szilagyi/> (2010.10.14.)
- GRÜNTHAL, RIHO 2003. *Finnic adpositions and cases in change.* Finno-Ugric Society, Helsinki.
- GUGÁN KATALIN 2008. *A központi segédigék története a középmagyar korpusz tükrében.* In: Haader Lea – Horváth László (ed.): *Tanulmányok a középmagyar kor mondattana köréből.* Tinta Könyvkiadó, Budapest, 64–76.
- HADDINGTON, PENTTI – SIVONEN, JARI (ed.) 2010. *Kielentutkimuksen modernit klassikot. Kognitiivinen ja funktionaalinen kielitiede.* Gaudeamus, Helsinki.
- HAGÈGE, CLAUDE 2010. *Adpositions.* Oxford University Press, Oxford.
- HAKULINEN, LAURI 1979. *Suomen kielen rakenne ja kehitys.* Kustannusosakeyhtiö Otava, Helsinki.
- HAVAS FERENC 1974. *A magyar, a finn és az észt nyelv tipológiai összehasonlítása.* Akadémiai Kiadó, Budapest.
- HEGEDŰS RITA 2004. *Magyar nyelvtan. Formák, funkciók, összefüggések.* Tinta Könyvkiadó, Budapest.
- HELASVUO, MARJA-LIISA; CAMPBELL, LYLE 2006. *Grammar from the Human Perspective. Case, space and person in Finnish.* John Benjamins, Amsterdam/Philadelphia.

- HORN, LAURENCE R. 1989 (2001). A natural history of negation. University of Chicago Press, Chicago.
- HUDDLESTON, RODNEY – PULLUM, GEOFFREY 2002. *The Cambridge Grammar of the English Language*. Cambridge University Press, Cambridge.
- HUUMO, TUOMAS 1997. *Lokatiivit lauseen semanttisessa tulkinnassa: ajan, omistajan, paikan ja tilan adverbiaalien keskinäiset suhteet suomen kielessä*. Turun yliopiston suomalaisen ja yleisen kielitieteen laitoksen julkaisuja, Turku.
- HUUMO, TUOMAS 2005a. Onko jäädä-verbin paikallissijamääritteen tulosijalla semanttista motivaatiota? *Virittäjä* 4/2005, 506–524.
- HUUMO, TUOMAS 2005b. Kognition kieli. Miten suomen kieli käsitteistää aistihavainnon. *Sananjalka* 47, Turku, 7–41.
- HUUMO, TUOMAS 2006a. Näkökulmia suomen kielen aistihavaintoverbeihin. *Emakeele Seltsi aastaraamat* 52, 69–86.
- HUUMO, TUOMAS 2006b. ”I woke up from the sofa”: subjective directionality in Finnish expressions of a spatio-cognitiv transfer. In.: Helasvuo, Marja-Liisa – Campbell, Lyle (ed.): *Grammar from the Human Perspective. Case, space and person in Finnish*. John Benjamins, Amsterdam/Philadelphia, 41–67.
- HUUMO, TUOMAS 2010a. Suomen väyläadpositioiden prepositio- ja postpositiokäyttöjen merkityseroista. *Virittäjä* 4/2010, 531–561.
- HUUMO, TUOMAS 2010b. *Grammit suomen kieliopissa. Luentosarja suomen monifunktioisista kieliopillisista sanoista*. Előadásorozat jegyzete, Oului Egyetem 2010.11.1–3.
- HUUMO, TUOMAS 2010c. On directionality and its motivation in Finnish expressions of sensory perception. *Linguistics* 48–1, 49–97.
- HUUMO, TUOMAS 2011. *The language of cognition: from the world to the mind and back*. Konferenciai plenáris előadás. Grammar ans Context. New Approaches to the Uralic Languages III, Budapest, 2011.04.19–21.
- HUUMO, TUOMAS – LEHISMETS, KERSTEN 2011. Finnish Path Adpositions: prepositions or postpositions, subjective or objective motion? In: B.

- Bierwiczoneks, B. Cetnarowska, & A. Turula (Ed.), *Syntax in Cognitive Grammar*. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Lingwistycznej, Częstochowa, 135–148.
- HUUMO, TUOMAS – SIVONEN, JARI 2010. Conceptualizing Change as Deictic Abstract Motion: Metaphorical and Grammatical Uses of „Come” and „Go” in Finnish. In: Parrill et. al. 2010. *Meaning Form and Body*. CSLI Publications. Stanford, California.
- IMRE ATTILA (megjelenés alatt). *A túl viszony jelentésedezete*.
- IMRE ATTILA 1999. *Az ÁT viszony jelentésedezete a magyar nyelvben*. BA Thesis. Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék, Kolozsvár. <http://mnytud.arts.klte.hu/szilagyi/> (2010.10.14.)
- IMRE ATTILA 2010. *A cognitive approach to metaphorical expressions*. Scientia, Kolozsvár.
- INABA, NOBUFUMI 1998. Suomalais-ugrilaisten kielten omistusrakenteesta: typologinen ja geneettinen näkökulma. In: Pajunen, Anneli (ed.): *Kieliopillistumisesta, analogiasta ja typologiasta*. SKS, Helsinki, 144–181.
- ISK = HAKULINEN, AULI – VILKUNA, MARIA – KORHONEN, RIITTA – KOIVISTO, VESA – HEINONEN, TARJA RIITTA –ALHO IRJA 2004. *Iso suomen kielioppi* (Nagy finn nyelvtan). Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 950, Helsinki. (<http://scripta.kotus.fi/visk/etusivu.php>)
- IYEIRI, YOKO 2010. *Verbs of Implicit Negation and Their Complements in the History of English*. John Benjamins, Amsterdam.
- JAAKOLA, MINNA 1997. Genetiivin kanssa esiintyvien adpositioiden kieliopillistumisesta. In: Lehtinen & Laitinen (ed.): *Kieliopillistuminen. Tapaustutkimuksia suomesta*. Kieli 12. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos, Helsinki, 121–156.
- KÁLMÁN LÁSZLÓ – TRÓN VIKTOR 2007. *Bevezetés a nyelvtudományba*. Tinta Könyvkiadó, Budapest.
- KARÁCSONY SÁNDOR 1938. *Magyar nyelvtan társas-lélektani alapon*. Exodus kiadó, Budapest.

- KARSIKAS, ELINA 2004. Tuli huikean avara suo, ja sen kainalosta hyppäsi taivaille karmea vuori. Spatiaalisen sijannin ilmaiseminen fiktiivisenä liikkenä. *Sananjalka. Suomen kielen seuran vuosikirja 46*, Turku, 7–39.
- KARTTUNEN, LAURI 1971. Implicative Verbs. *Language* 47/2, 340–359.
- KESZLER BORBÁLA (ed.) 2000. *Magyar grammatika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- KISS GÁBOR (ed.) 1998. *Magyar szókincstár. Rokon értelmű szavak, szólások és ellentétek szótára*. Tinta Könyvkiadó, Budapest.
- KÓSA BÍBORKA 2009. *Kaksi litraa kokista – paikallissijaisten verbirektioiden käyttö suomen ja unkarin kielessä kognitiivisen kielitieteen näkökulmasta*. BA Thesis. Babeş – Bolyai Tudományegyetem, Magyar Irodalomtudományi Tanszék, Finn tanszéki csoport. Kolozsvár. Kolozsvár.
- http://www.freewebs.com/suomeaclujissa/Kosa_2009.pdf (2009.10.15)
- KOTHENCZ GABRIELLA SZILVIA 2007. A *-ban/-ben* és az *-n -on/-en/-ön* jelentésrendszere. – *Magyar Nyelv* 103/4.
- KOTHENCZ GABRIELLA SZILVIA 2012. Képi sémák és határozóragok. In: Tolcsai Nagy Gábor, Tátrai Szilárd (ed.): *Konstrukció és jelentés. Tanulmányok a magyar nyelv funkcionális kognitív leírására*. ELTE, Budapest, 31–58.
- KOTHENCZ GABRIELLA SZILVIA. 2010. A Semantic Analysis of Adessive *-nál/-nél* ('at') and Superessive *-n -on/-en/-ön* ('on') in Hungarian. – *Annales. Sectio Linguistica. A Linguistic Journal of Eötvös Lóránd Universit* 27, Budapest, 5–19.
- KOTILAINEN, LARI 1999. *Ihminen paikkana. Henkilöviiteisten paikallissijailmausten semantiikkaa*. BA Thesis. Helsinki Egyetem, Helsinki.
- KOTILAINEN, LARI 2004. Matka kohti kognitiivista kielikäsitystä. – *Virittäjä* 1/2004, 141–147.
- KÖVECSÉS ZOLTÁN 2005. *A metafora. Gyakorlati bevezetés a kognitív metaforaelméletbe*. Typotex Kiadó, Budapest.
- KÖVECSÉS ZOLTÁN – BENCZES RÉKA 2010. *Kognitív nyelvészet*. Akadémiai Kiadó, Budapest.

- KÚNOS IGNÁCZ 1884. „Ki” igekötő használata. Adalék a magyar jelentéstanhoz. Nyomatta Hornyánszky Viktor, az Akadémia Épületében, Budapest.
- KÚNOS IGNÁCZ – MUNKÁCSI BERÁT 1884. *A belviszonyragok használata a magyarban*. A M.T. Akadémia könyvkiadó hivatala, Budapest.
- KS = GRÖNROS, EIJA-RIITTA (ed.) 2006. *Kielitoimiston sanakirja* [Finn értelmező szótár – 3 kötet]. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Helsinki.
- LADÁNYI MÁRIA 1994–1995. Az igekötők kapcsolhatóságáról. *Nyelvtudományi Közlemények* 94, 45–85.
- LADÁNYI MÁRIA 2004. Rendszer – norma – nyelvhasználat: Igekötős neologizmusok „helyi értéke”. In: Büki László (ed.): *Nyelvleírás és nyelvművelés, nyelvhasználat, stilisztika (A mai magyar nyelv leírásának újabb módszerei VI)*. Szegedi Tudományegyetem Általános Nyelvészeti Tanszék, Magyar Nyelvészeti Tanszék, Szeged, 97–118. http://ladanyi.web.elte.hu/LM_Rendszer_norma.pdf (2012.07.01)
- LADÁNYI MÁRIA 1999–2001. Synonymy in Hungarian Verbal Prefixes. *Annales Universitatis Scientiarum Budapestiensis de Rolando Eötvös Nominatae. Sectio Linguistica*, Tomus XXIV. Redigit I. Szathmári, Budapest, 67–84.
- LAKOFF, GEORGE – MARK JOHNSON 1980. *Metaphors We Live By*. The University of Chicago Press, Chicago.
- LANDAU, BARBARA; JACKENDOFF, RAY 1993. "What" and "where" in spatial language and spatial cognition. – *Behavioral and Brain Sciences* 16, 217–265. [magyar fordításban: A „mi” és „hol” a téri nyelvben és a téri megismerésben. In.: Lukács Ágnes et al. (ed.): *A téri megismerés és a nyelv*. Gondolat, Budapest, 69–125.]
- LANGACKER, ROLAND W. 1987. *Foundations of Cognitive Grammar. Vol I: Theoretical Prerequisites*. Stanford University Press, Stanford (CA).
- LANGACKER, ROLAND W. 1991. *Concept, image, and symbol: The cognitive basis of grammar*. Mouton de Gruyter, Berlin.
- LANGACKER, RONALD W. 2008. *Cognitive Grammar. A basic introduction*. Oxford University Press, Oxford.

- LEHISMETS (előkészületben). *The semantics of Finnish Path Adpositions*. Doktori disszertáció.
- LEINO, PENTTI 1989. Paikallissijat ja suhdesääntö: kognitiivisen kieliopin näkökulma. *Virittäjä* 93, 161–219.
- LEINO, PENTTI 1993. *Polysemia – Kielen moniselitteisyys. Suomen kielen kognitiivista kielioppia*. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos, Yliopistopaino, Helsinki.
- LEVINSON, STEPHEN C. 1996a. Frames of reference and Molyneux’s question: Crosslinguistic evidence. In.: Bloom, Paul et al. (ed.) *Language and space*. The MIT Press. Cambridge. 109–169.
- LEVINSON, STEPHEN C. 1996b. Relativity in spatial conception and description. In.: Grumperz, John J. – Levison, Stephen C. (ed.): *Rethinking linguistic relativity*. Cambridge University Press, Cambridge, 177–202.
- LEVINSON, STEPHEN C. 2003. *Space in language and cognition: Explorations in cognitive density*. Cambridge University Press, Cambridge.
- MARKUS, KAIJA – POMOZI PÉTER 1994. Rektiotutkimus: Semanttisia huomioita unkarin ja suomen verbien ryhmittelystä. – *Specimina Fennica – Tomus V. Colloquia Contrastiva – Tomus II.: „Kaukovertailuja” – „Fernvergleiche”: Materialien der Konferenz zur ungarisch-finnischen kontrastiven Linguistik 20.-21. Mai 1993 in Szombathely*. Savariae, Szombathely, 87–95.
- MATICSÁK SÁNDOR 1993. Határozóragok a magyarban és a finnben. – *Hungarologische Beiträge* 1, Jyväskylä, 53–72.
- MAZSOLA = Magyar Nemzeti Szövegtár alapozó magyar igei bővítményszerkezetek vizsgálatára kialakított keresőfelület (http://corpus.nytud.hu/cgi-bin/mazsola/mazsola_hun.pl).
- MUIKKU-WERNER, PIRKKO – JANTUNEN, JARMO HARRI – KOKKO, OSSI 2008. *Suurella sydämellä ihan sikana. Suomen kielen kuvaileva fraasisanakirja*. Gummerus, Jyväskylä.
- NYIRKOS, ISTVÁN 2004. *Sumi-unkari-suomi taskusanakirja*. WSOY, Helsinki.
- OJUTKANGAS, KRISTA 2003. Suuntaa ilmaisevat adverbiaalit, suhdesääntö ja käsin: „Ikkunointiin” perustuva analyysi. *Virittäjä* 2/2003, 162–184.

- OJUTKANGAS, KRISTA 2005. Viitausehdykset ja tarkastelunäkökulma – Miten sijaintia perusakselsilla kuvataan? – *Virittäjä* 109, 525–551.
- OJUTKANGAS, KRISTA 2008. Mihin suomessa tarvitaan sisä-grammeja? – *Virittäjä* 112, 382–400.
- OJUTKANGAS, KRISTA 2012. Ikkuna ulos. Suomen ulko-grammit ja huomion ikkunoiminen. *Virittäjä* 2/2012.
- OJUTKANGAS, KRISTA – HUUMO, TUOMAS 2010. Mikä erottaa muodot sisällä ja sisässä? "Synonymisten" muotojen analyysi. – *Sananjalka* 52, 19–45.
- P. LAKATOS ILONA (ed.) 2006. *Grammatikai gyakorlókönyv*. A Bölcsész Konzorcium kiadványa. <http://mek.niif.hu/04800/04891/04891.pdf> (2012. 07.17)
- PÄIVIÖ PIA 2007. *Suomen kielen asti ja saakka. Terminatiivisten partikkelien synonymia, merkitys, käyttö ja kehitys sekä asema kieliopissa*. Turun yliopiston suomalaisen ja yleisen kielitieteen laitoksen julkaisuja 75. Turku: Egypetus, Turku.
- PAJUSALU, RENATE; TRAGEL, ILONA 2007. Word and construction as units of categorization: the case of change predicates in Estonian. Schalley, Andrea C. – Khlentzos, Drew (ed.): *Mental States: Evolution, Function, Nature*. John Benjamins Publishing Company, Amsterdam/Philadelphia, 289– 310.
- PÁLL LÁSZLÓ 1999. *A BENNE helyzet jelentésszerkezete a magyar nyelvben*. BA Thesis. Babeş – Bolyai Tudományegyetem, Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék, Kolozsvár. <http://mnytud.arts.klte.hu/szilagyi/> (2010.10.14.)
- PAPP ISTVÁN – JAKAB LÁSZLÓ 1985. *Magyar–finn szótár*. Akadémiai kiadó, Budapest.
- PAPP ISTVÁN 1993⁴. *Finn–magyar szótár*. Akadémiai kiadó, Budapest.
- PENTTILÄ 1963. *Suomen kielioppi*. WSOY, Porvoo.
- PETHŐ GERGELY 2004. *Poliszémia és kognitív nyelvészet. Rendszeres főnévi poliszémiatípusok a magyarban*. Doktori értekezés, ELTE. <http://193.6.132.75/honlap/dissz-vegleges.pdf> (2010.10.5)
- RADDEN, G. – DIRVEN, R. 2007. *Cognitive English Grammar*. John Benjamins, Amsterdam/ Philadelphia.
- RAHKONEN, MATTI 1977. *Suomen paikanilmauksista*. *Virittäjä* 81, 21–52.

- SIMONYI ZSIGMOND 1888. *A magyar határozók*. MTA, Budapest.
- SIVONEN, JARI 2005. Mutkia matkassa. Nykysuomen epäsuuraa reittiä ilmaisevien verbien kognitiivista semantiikkaa. – *Virittäjä* 2 /2005.
- SIVONEN, JARI 2010. Lexicalizing indirect path: Focus on Finnish motion verbs. In: Tabakowska et. al. (ed.): *Cognitive linguistics in action. From theory to application and back. Applications of Cognitive Linguistics 14*. De Gruyter Mouton, Berlin/New York. 241–273.
- SVOROU, SOTERIA 1994. *The Grammar of Space. Typological Studies in Language 25*. John Benjamins Publishing Company, Amsterdam/Philadelphia.
- SZILÁGYI N. SÁNDOR 1997. *Hogyan teremtsünk világot? Rávezetés a nyelvi világ vizsgálatára*. Erdélyi Tankönyvtanács, Kolozsvár.
- SZILI KATALIN 2003. A *ki* igekötő jelentésváltozásai. – *Magyar Nyelv*, 163–88.
- SZILI KATALIN 2005. A *be* igekötő jelentésváltozásai I–II. – *Magyar nyelvőr* 129, 151–164, 282–299.
- TABAKOWSKA, ELIZABIETA – CHOINSKI, MICHAL – WIRASZKA, LUKAS (ed.) 2010. *Cognitive linguistics in action. From theory to application and back. Applications of Cognitive Linguistics 14*. De Gruyter Mouton, Berlin/New York.
- TALMY, LEONARD 2000. *Toward a cognitive semantics*. MIT Press, Cambridge.
- TOLCSVAI NAGY GÁBOR 2005. Kognitív jelentéstani vázlat az igekötőkről. – *Magyar Nyelv* 101, 27–43.
- TOLCSVAI NAGY GÁBOR, TÁTRAI SZILÁRD (ed.) 2012. *Konstrukció és jelentés. Tanulmányok a magyar nyelv funkcionális kognitív leírására*. ELTE, Budapest.
- TÓKE LILLA 1999. *A magyar mint idegen nyelv tanítása kognitív nyelvészeti alapon (különös tekintettel az igekötők kérdésére)*. BA Thesis. Babeş – Bolyai Tudományegyetem, Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék, Kolozsvár.
- TUNKELO, E. A. 1931. Eräistä tulo- ja erosijain merkitystehtävistä. *Virittäjä* 35, 205–230.
- VARGA JUDIT – SAARONEN, SIRKKA 2009. *Fennizmusok. Finn szólások és kifejezések tára magyarok számára*. Turun yliopiston suomalaisen ja yleisen kielitieteen laitoksen Unkarin kieli ja kulttuuri, Turku.

<https://oa.doria.fi/bitstream/handle/10024/43933/fraasisanikirja-suomi-unkari.pdf?sequence=4>. (16.6.2010)

VIINAMÄKI, ANNA 2007. Huomata-verbistä ja sen kanssa esiintyvistä paikallissija-ilmauksista. *Sananjalka* 49, 22–44.

VISSER, FREDERIKUS 1963–1973. *A historical syntax of the english language*. Brill, Leiden.

ZLATEV, J 2006. Semantics of Spatial Expressions. In: Brown Keith et al. (ed): *Encyclopedia of Language and Linguistics*. Elsevier, Amsterdam/London.